

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/53/2024
Identifikačné číslo spisu:	7208216260
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7208216260.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S. F., narodeného XX. U. XXXX, O. - Š., H. XX/XX, 2/ G. F., narodenej XX. C. XXXX, O. - Š., H. XX/XX, proti žalovaným 1/ P. W., narodenému XX. U. XXXX, O. - Š., H. XXX/XX, 2/ P. W., narodenej X. C. XXXX, O. - Š., H. XXX/XX, zastúpeným advokátom JUDr. Petrom Gabrikom, PhD., Košice, Jilemnického 14, o ochranu vlastníckeho práva a iné, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-13C/77/2008, pôvodne vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13C/77/2008, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. decembra 2023 sp. zn. 3Co/53/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. decembra 2023 sp. zn. 3Co/53/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Mestského súdu Košice z 23. januára 2024 č. k. K2-13C/77/2008-929 v spojení s uznesením Mestského súdu Košice z 5. marca 2024 č. k. K2-13C/77/2008-972 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. októbra 2018 č. k. 13C/77/2008-692 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby súd uložil žalovaným povinnosť odstrániť z parciel špecifikovaných vo výroku rozhodnutia zabetónované železné rúrky, ako aj zdržať sa bráneniu žalobcom v užívaní označených parciel, a zároveň rozhodol o vzájomnom návrhu žalovaných, ktorým sa domáhali určenia vlastníckeho práva k novovytvoreným parcelám reg. „C“ nachádzajúcim sa v okrese O. G., obci O. - Š., k.ú. Š., č. XX/X, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 123 m² a č. XX/XX, záhrada, o výmere 100 m², ktoré boli vytvorené geometrickým plánom č. 98/2017 z 2. mája 2017 (ďalej len „novovytvorené parcely“). Ďalej určil, že žalovaní sú bezpodielovými spoluvlastníkmi novovytvorených parciel. Žalovaným a štátu priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že žalobcovia a žalovaní sú vlastníckmi susedných parciel KN C nachádzajúcich sa v okrese O. G., obci O.Š. - Š., k.ú. Š.. Žalovaní uplatnili počas konania proti žalobcom vzájomnou žalobou o určenie vlastníckeho práva, ktorou sa domáhali určenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi novovytvorených parciel. Pôvodní žalovaní G. W. a P. W. kúpnu

zmluvou z 22. novembra 2010 (uzavretou po začatí konania) previedli susediace nehnuteľnosti na svojho syna a nevestu, preto súd prvej inštancie uznesením pripustil, aby do konania namiesto pôvodných žalovaných vstúpili súčasní žalovaní. Zistil, že žalobcovia sa podanou žalobou proti žalovaným domáhali ochrany svojho vlastníckeho práva na tom skutkovom základe, že žalovaní neoprávnene zasahujú do ich vlastníckeho práva tak, že na mieste pôvodného plotu zabetónovali nové stĺpiky a pletivo a odmietajú časť pozemku za plotom prenechať na užívanie žalobcom ako skutočným vlastníkom parciel KN C č. XX/X a XX/X zapísaným v katastri nehnuteľností.

1.2. Z vykonaného (aj znaleckého) dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že boli splnené všetky zákonné podmienky vydržania vlastníckeho práva k spornej hraničnej časti nehnuteľnosti, a to k výmere 123 m² z parcely KN C č. XX/X a KN C č. XX/X a k právnymi predchodcami žalovaných novovytvorenej parcele KN C č. XX/XX. Dospel k záveru, že žalovaní sa stali vlastníkmi novovytvorených pozemkov, keď na základe kúpnej zmluvy uzavretej s pôvodnými žalovanými nadobudli vlastnícke právo k sporným pozemkom, pričom ich právni predchodcovia tieto až po plot vydržali, pretože ich dlhodobo od roku 1989 nerušene v tomto rozsahu užívali. Nárok žalobcov tak považoval za nedôvodný a žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov v poradí druhým rozsudkom z 21. decembra 2023 sp. zn. 3Co/53/2023 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku tak, že žalovaným uložil povinnosť odstrániť z parcely špecifikovanej vo výroku rozhodnutia zabetónované železné rúrky, ako aj povinnosť zdržať sa bráneniu žalobcom v užívaní špecifikovaných parciel, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo vyhovujúcom výroku zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že vzájomný návrh žalovaných zamietol. Žalobcom a štátu priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd, viazaný kasačným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2023 sp. zn. 9Cdo/65/2021, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 CSP na nariadenom odvolacom pojednávaní a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné. Konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom, ak vychádzal z toho, že žalovaní sa na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej s pôvodnými žalovanými stali aj vlastníkmi novovytvorených parciel. Odvolací súd považoval za nesporné, že žalobcovia sú vlastníkmi parciel KN C č. XX/X a č. XX/X v k. ú. Š. a že žalovaní sú vlastníkmi susediacich parciel KN C č. XX, č. XX/X, č. XX/X a č. XX/X k. ú. Š.. Poukázal, že žalovaní v priebehu konania podali vzájomný návrh, ktorým sa domáhali určenia vlastníckeho práva k novovytvoreným parcelám z parciel žalobcov KN C č. XX/X a č. XX/X, ktorý odôvodnili tým, že sporné novovytvorené parcely nadobudli vydržaním, pretože si započítavajú do vydržacej doby dobromyseľnú držbu svojich právnych predchodcov.

2.2. Odvolací súd mal za preukázané, že právni predchodcovia žalovaných boli vlastníkmi parciel KN C č. XX, č. XX/X, č. XX/X a č. XX/X v k. ú. Š.. Tieto nadobudli na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej vo forme notárskej zápisnice z 11. októbra 1989, registrovanej Štátnym notárstvom 30. novembra 1989. Žalovaní nadobudli vlastnícke právo k uvedeným parcelám od svojich právnych predchodcov kúpnu zmluvou z 22. novembra 2010. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie sa v konaní nijak nezaoberal tvrdením žalovaných, že vlastnícke právo k novovytvoreným parcelám nadobudli vydržaním, naopak, vychádzal výlučne z toho, že vlastnícke právo k predmetným parcelám nadobudli v roku 1999 vydržaním právni predchodcovia žalovaných. Na základe tohto zistenia následne uzavrel, že žalovaní kúpnu zmluvou z 22. novembra 2010 mali nadobudnúť vlastnícke právo aj k novovytvoreným parcelám. Označiac tento záver súdu prvej inštancie za nesprávny, odvolací súd zdôraznil, že novootvorené parcely neboli predmetom kúpnej zmluvy, preto aj ak by právni predchodcovia žalovaných k týmto nadobudli vlastnícke právo vydržaním, žalovaní v konaní nepreukázali, na základe akého právneho titulu resp. právnej skutočnosti mali nadobudnúť vlastnícke právo k novovytvoreným parcelám oni. Len nadobudnutie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalovaných vydržaním nestačí. Keďže žalovaní (v bode 29. odôvodnenia nesprávne označení za žalobcov; pozn.) vstupovali už do prebiehajúceho súdneho konania, o ich dobromyseľnosti ohľadom držby sporných pozemkov nebolo možné uvažovať. Z uvedeného dôvodu odvolací súd konštatoval, že žalovaní nepreukázali vlastnícke

právo k novovytvoreným parcelám, preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zmenil podľa § 388 CSP.

2.3. Následne odvolací súd pristúpil k posúdeniu nároku na ochranu vlastníckeho práva žalobcov k parcelám KN C č. XX/X a XX/X podľa § 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). Na rozdiel od súdu prvej inštancie mal odvolací súd z výsledkov znaleckého dokazovania za preukázané, že časti pôvodného plota uvedené v prílohe č. XX k znaleckému posudku č. 3/2014 zasahujú do parciel v nespornom vlastníctve žalobcov, preto návrh na ich odstránenie posúdil ako dôvodný. Dospel tiež k záveru, že žalovaní žalobcom bránili v užívaní časti predmetných parciel, keď tieto bez právneho dôvodu preorávali. Keďže súd prvej inštancie aj v tejto časti uplatneného nároku dospel k nesprávnym záverom, odvolací súd zmenil rozsudok v zamietajúcom výroku tak, že žalobe vyhovel. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 453 ods. 3 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a aby im priznal nárok na náhradu trov konania.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videli žalovaní v tom, že odvolací súd napriek výslovnému pokynu dovolacieho súdu ani vo svojom druhom rozsudku neodstránil zmätočnosť výrokov. Žalovaným najmä nie je zrejmé, prečo sa povinnosť odstrániť stĺpiky starého oplotenia viaže iba na parcelu KN C č. XX/X, ani prečo je z negatívnej povinnosti oprávnený žalobca 1/ aj vo vzťahu k parcele KN C č. XX/X, ktorej výlučnou vlastníčkou je iba žalobkyňa 2/. Ďalej poukázali na absurditu záverov odvolacieho súdu, ktorý na jednej strane uznal, že vlastnícke právo k spornej časti pozemkov vydržali právni predchodcovia žalovaných, napriek tomu priznal nárok na ochranu vlastníckeho práva žalobcom. Dovolatelia prezentovali nesúhlas so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, ktorý bez zopakovania dokazovania dospel k odlišným skutkovým zisteniam a svoje závery dostatočne neodôvodnil. Namietali, že im odvolací súd bez splnenia povinnosti mu uloženej v § 382 CSP odňal vlastnícke právo, keď sa odklonil od právnych predpisov aplikovaných súdom prvej inštancie.

3.2. K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP a dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia dovolutelia zopakovali celý priebeh konania a dokazovania a uviedli, že rozhodnutie súdu o vydržaní vlastníckeho práva je len deklaratórnym rozhodnutím. Poukázali, že odvolací súd nespochybnil, že u právnych predchodcov žalovaných sú splnené podmienky vydržania vlastníckeho práva. Ak z vykonaného dokazovania zistil, že vlastnícke právo k spornej časti nehnuteľnosti titulom vydržania svedčí tretej osobe odlišnej od žalobcov, pri svojom rozhodovaní sa mal riadiť platným právnym stavom, t.j. tým, že žalobcovia neboli aktívne legitimovaní na podanie žaloby na ochranu svojho vlastníckeho práva, lebo toto im fakticky ani právne nepatrí. Odvolací súd sa otázkou aktívnej legítimácie zaoberal len okrajovo. Žalovaní považovali závery odvolacieho súdu o potrebe ochrany sporného vlastníckeho práva žalobcov za neudržateľné. Pokiaľ ide o pochybnosti o dobromyseľnom vstupe žalovaných do držby v čase už prebiehajúceho súdneho konania, žalovaní poukázali na dlhodobé ničím nerušené užívanie sporných častí susediacich pozemkov ich právnymi predchodcami. Zotrvali v presvedčení, že do držby vstúpili dobromyseľne, túto odvíjajú aj od dobromyseľnosti svojich právnych predchodcov a skutočnosť, že pozemky susediace s pozemkami žalobcov nadobudli v čase už prebiehajúceho súdneho konania ich dobromyseľnosť nijako neovplyvňuje. Odkázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. mája 2006 sp. zn. 2Cdo/27/2005.

3.3. Žalovaní dovolaním napadli aj výrok odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania. Namietali, že odvolací súd vo vzťahu k trovám dovolacieho konania nezohľadnil, že žalovaní boli v pôvodnom dovolacom konaní úspešní.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovaných písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§

429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP) zároveň dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaní prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

9.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Dovolatelia prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces opreli o tvrdenie, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, a to najmä vo vzťahu k otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcov. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za arbitrárne, nevykonateľné a prekvapivé. Namietali i správnosť výroku o trovách dovolacieho konania.

11. Najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach (najmä pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu) zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i

prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Zjednodušene povedané, súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Len tak možno zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, pre rozhodnutie vo veci podstatnou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Len náležite odôvodnené súdne rozhodnutie sa totiž stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti.

13. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

13.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Táto povinnosť odvolacieho súdu je nenahradiateľná a neopomenuteľná, pokiaľ - ako v danom prípade - odvolací súd mení rozsudok súdu prvej inštancie tak zásadným spôsobom, že na rozdiel od výroku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby a vyhovieí vzájomnej žalobe, vyhovie pôvodnej žalobe.

14. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že tento nedáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky sporu. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu najmä neobsahuje dostatok dôvodov, prečo odvolací súd považoval žalobcov za aktívne vecne legitimovaných domáhať sa ochrany vlastníckeho práva k sporným častiam susediacich pozemkov, keď súčasne nevyvrátil zistenia súdu prvej inštancie, že podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným parcelám splnili už právni predchodcovia žalovaných.

15. Aktívnu vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmavanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdennej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta.

16. To, že sa súd výslovne k vecnej legitimácii nevysloví, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal. Preto ak odvolací súd priznal ochranu vlastníckeho práva žalobcom, čím vyhovel ich žalobe, implicitne rozhodol aj o ich aktívnej vecnej legitimácii. Nemožno preto prisvedčiť tvrdeniu žalovaných, že odvolací súd opomenul riešiť otázku aktívnej vecnej legitimácie žalobcov. Na druhej strane, dovolatelia v tejto súvislosti dôvodne namietajú, že závery odvolacieho súdu vyznievajú značne protirečivo. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalovaní sú vlastníckmi sporných častí pozemkov. Podľa odvolacieho súdu žalovaní v konaní nepreukázali, na základe akej právnej skutočnosti mali nadobudnúť vlastnícke právo od svojich právnych predchodcov. Konštatujúc, že žalovaným vlastnícke právo k sporným parcelám nesvedčí, priznal ochranu vlastníckeho práva k týmto pozemkom žalobcom. Hoci sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia „vyhol“ záveru, že vlastnícke právo k sporným parcelám patrí žalobcom, ochranu vlastníckeho práva v zmysle § 126 OZ možno poskytnúť len vlastníkovi (ods. 1) alebo tomu, kto je oprávnený mať vec u seba, t.j. oprávnenému držiteľovi (ods. 2). Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu však nedáva žiadnu bližšiu odpoveď na otázku, z akých skutočností alebo dôkazov vychádzal odvolací súd vo vzťahu k záveru, že sú to práve žalobcovia, komu prislúcha ochrana k parcelám vytvoreným geometrickým plánom č. 98/2017 z 2. mája 2017 z parciel

KN C č. XX/X a XX/X. Samotné zistenie odvolacieho súdu, že parcely KN C č. XX/X a XX/X podľa zápisu z LV č. XXX a LV č. XXX k. ú. Š. patria žalobcom, neobstojí.

17. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo jasným, právne korektným a tiež zrozumiteľným spôsobom vyrovnať sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Napriek tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu absentujú základné súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu.

18. Odhliadnuc od uvedeného, absencia riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je v okolnostiach posudzovanej veci o to závažnejšia, že dovolací súd už v rámci prieskumu predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu dospel k záveru, že dovolací súd sa dostatočne nevysporiadal so základnou otázkou vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Dovolací súd vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení sp.zn. 9Cdo/65/2021 konštatoval nasledovné: „Záveru odvolacieho súdu, ktorý i keď uviedol, že doplnil dokazovanie, vychádzali z prehodnotenia znaleckého posudku, naozaj nedostatočne označeného vo výroku rozsudku odvolacieho súdu (v tomto treba dať dovolateľom za pravdu), avšak k ďalším podstatným skutkovým i právnym záverom odvolací súd žiadne dokazovanie nevykonával. Otázka vlastníckeho práva k sporným pozemkom tak zostala, podľa dovolacieho súdu, napriek výroku o povinnosti odstrániť stĺpiky na nehnuteľnosti, ale i povinnosti umožnenia užívania, ako základná otázka v spore, nepresvedčivo odôvodnená a skutočnosťami, akým spôsobom dochádza k bráneniu užívania a konkrétne ktorej časti pozemku, sa odvolací súd úplne vyhol. Rozsudok odvolacieho súdu je nielen vnútorne nesúrodý, ale jeho výrok nespĺňa požiadavku zrozumiteľnosti a vykonateľnosti.“

19. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

20. „Viazanosť právnym názorom vyjadreným v kasačnom rozhodnutí inštancie vyššieho súdu ... vyplýva zo zmyslu kasácie v právnom poriadku“ (k tomu pozri publikáciu Bobek, Kühn a kol.: Judikatura a právní argumentace, Vydavatelství Auditorium, Praha, 2013, str. 104).

21. Postup súdu nižšej inštancie spočívajúci v nerešpektovaní záväzného právneho názoru, vysloveného v zrušujúcom uznesení súdu vyššej inštancie, a to len na základe vlastného uváženia, je neprípustným postupom, ktorý narúša princíp právnej istoty (R 76/2016).

22. Súd nižšej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva (napr. z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, ako ho treba interpretovať), ako aj pri aplikácii procesných predpisov (napr. z aspektu dovolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Určením záväznosti tohto právneho názoru chce zákon zabrániť tomu, aby sa súd nedopustil rovnakého právneho omylu ako pôvodne, lebo inak by sa pri čisto kasačnom princípe teoreticky nikdy nemuselo dospieť k správne konečnému riešeniu (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1447).

23. V prejednávanej veci neexistoval dôvod, pre ktorý by odvolací súd nemal byť viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, lebo dovolací súd sa v odôvodnení svojho zrušujúceho uznesenia dôsledne vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré bol pôvodný rozsudok odvolacieho súdu (prvý v poradí; pozn.) zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Z odôvodnenia zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu jasne a jednoznačne vyplýva, prečo bol prvý rozsudok odvolacieho súdu považovaný za nesprávny a v čom spočívali nedostatky procesného postupu odvolacieho súdu.

24. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd v prejednávanej veci pri opätovnom vydávaní napadnutého rozsudku, napriek vyššie uvedenému, bez existencie akéhokoľvek prípustného dôvodu postupoval v rozpore s ust. § 455 CSP. Odvolací súd, napriek skutočnosti, že opätovne dospel k záveru,

že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť tak, že žalobe vyhovie a vzájomný návrh žalovaných zamietne, ani svoje v poradí druhé rozhodnutie neodôvodnil spôsobom, ktorým by poskytol presvedčivú odpoveď na pre vec najpodstatnejšiu otázku - otázku vlastníckeho práva k sporným parcelám, čím v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

25. Navyše, nerešpektovanie kasačnej záväznosti názoru dovolacieho súdu sa pretavilo aj do výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, keď tento ostal aj naďalej neurčitý, neúplný, nepresný a vo svojej podstate nevykonateľný.

26. Výrok (enunciát) rozsudku je konečným slovným vyjadrením úsudku konajúceho súdu o samotnom predmete prejednávaneho sporu, teda o veci samej. Z obsahového hľadiska je práve výrok rozsudku tou jeho časťou, ktorá ako jediná nadobúda právoplatnosť a následne zaväzuje strany sporu, prípadne aj iné subjekty určené zákonom (§ 228 CSP). Aby bolo výrok rozsudku možné nútene vykonať, musí byť jasne, výstižne a zrozumiteľne formulovaný. Požiadavka materiálnej vykonateľnosti rozsudku zahŕňa okrem iného aj potrebu jednoznačného vymedzenia práv a povinností, o ktorých sa rozhodlo, vrátane ich rozsahu a lehoty na plnenie. Znenie výroku je závislé od uplatňovaného nároku, ako aj od posúdenia jeho dôvodnosti súdom po skončení dokazovania a jeho právnom posúdení (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, 2. vydanie. Komentár, Praha : C. H. Beck, 2022, s. 873 s. 874).

27. Výrok rozsudku musí byť určitý a konkrétny, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo bolo predmetom sporového konania. Na podklade uvedeného dovolací súd skúmal, či vo výroku napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sú správne určené konkrétne práva a povinnosti strán sporu; zistil, že tomu tak nie je.

28. Žalovaní v dovolaní správne poukázali, že prvý zmeňujúci výrok napadnutého rozsudku je nezrozumiteľný a zmätočný, pretože súdom uložená povinnosť odstrániť betónové stĺpiky sa týka výlučne parcely KN C č. XX/X, hoci to nekorešponduje s konštatáciou odvolacieho súdu v bode 37. odôvodnenia, v ktorom dovolací súd výslovne uviedol, že je potrebné vypratať aj parcelu KN C č. XX/X. Žalovaní tiež dôvodne namietali, že ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku im nie je zrejmé, ako súd vyvodil aktívnu legitimáciu žalobcu 1/ vo vzťahu ku parcele č. XX/X zapísanej na LV č. XXX, keďže výlučnou vlastníčkou tejto parcely je len žalobkyňa 2/. Vychádzajúc z uvedeného je dovolací súd názoru, že v prvom zmeňujúcom výroku rozsudku odvolacieho súdu absentuje jasná, presná, konkrétna a nezameniteľná formulácia žalovaným uloženej povinnosti vypratať sporné nehnuteľnosti. Zároveň predmetný výrok je nepresný vzhľadom na celkom zjavne nesprávnu identifikáciu oprávnenej osoby. Výrok napadnutého rozsudku preto treba považovať za nenáležité vyjadrenie obsahu vydaného rozhodnutia. Aj toto zistenie viedlo dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

29. Sumarizujúc, rozsudok odvolacieho súdu je vnútorne nesúrodý a nepresvedčivý, a jeho výrok nespĺňa požiadavku určitosti, úplnosti, presnosti a vykonateľnosti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania.

30. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

31. V ďalšom konaní je dovolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Úlohou odvolacieho súdu bude opätovne preskúmať dôvodnosť žalobcami uplatneného nároku, a to najmä so zreteľom na základnú otázku vlastníckeho práva k sporným časťam susediacich pozemkov tak, aby jeho závery boli konzistentné. Pokiaľ dovolací súd bude v ďalšom konaní vychádzať aj z nových skutkových záverov, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom zopakuje dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (§ 385 ods. 1 CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia sa dovolací súd bude musieť vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový

postup musí byť dostatočne vysvetlený jednak s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ako aj s poukazom na ním prijaté právne závery. Pri ďalšom rozhodovaní bude musieť vziať do úvahy tiež kritérium určitosti výroku súdneho rozhodnutia.

32. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že sa vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia iných dovolacích námietok. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Dovolací súd preto nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaných týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP).

33. Mestský súd Košice uznesením z 23. januára 2024 č. k. K2-13C/77/2008-929 vydaným súdnym úradníkom rozhodol o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP). Proti tomuto uzneseniu súdneho úradníka podali žalovaní sťažnosť. Uznesením z 5. marca 2024 č. k. K2-13C/77/2008-972 súd prvej inštancie prerušil konanie o sťažnosti do právoplatného rozhodnutia dovolacieho súdu o dovolaní žalovaných proti rozsudku odvolacieho súdu.

33.1. Výdanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške náhrady trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by súčasne odporovalo princípu právnej istoty (sp. zn. 4Obdo7/2018, 3Obo/9/2017). Závislým výrokom môže byť nielen dovolaním dotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004). Z uvedeného dôvodu dovolací súd rozhodol tak, že uznesenia súdu prvej inštancie týkajúce sa výšky trov konania zrušil.

34. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP). Vezme pri tom do úvahy i závery vyslovené v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019 publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 56/2019.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.